2026/1194

4.6.2026 г.

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2026/1194 НА СЪВЕТА

от 26 май 2026 година

за определяне на условията и реда за упражняване на правото да гласуват и да се кандидатират на общински избори от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани

(преработен текст)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 22, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент ([1]),

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като има предвид, че:

(1) Директива 94/80/ЕО на Съвета ([2]) трябва да претърпи няколко изменения. С оглед на постигането на яснота посочената директива следва да бъде преработена.

(2) Член 20, параграф 2, първа алинея, буква б) и член 22, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) предоставят на гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани, правото да гласуват и да се кандидатират на общински избори в държавата членка по пребиваване при същите условия като гражданите на посочената държава членка. Правото, което е потвърдено и в член 40 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), представлява конкретен израз на принципа на равенство и недискриминация на основание гражданство, който е посочен в член 21 от Хартата. Също така то произтича от правото на свободно движение и пребиваване, залегнало в член 20, параграф 2, първа алинея, буква а) и член 21 от ДФЕС и в член 45 от Хартата.

(3) Подробните условия и ред, уреждащи упражняването на правото на гражданите да гласуват и да се кандидатират на общински избори, са посочени в Директива 94/80/ЕО.

(4) В доклада за гражданството на ЕС за 2020 г. Комисията изтъкна необходимостта от актуализиране, поясняване и укрепване на правилата относно правото на гражданите да гласуват и да се кандидатират на общински избори, за да се гарантира, че тези правила подпомагат широкото и приобщаващо участие на мобилните граждани на Съюза. С оглед на това и отчитайки натрупания опит при прилагането на Директива 94/80/ЕО в контекста на последователни избори и за да се отразят промените, въведени с измененията на Договорите, няколко разпоредби на посочената директива следва да бъдат актуализирани.

(5) Избирателната процедура, свързана с общинските избори, е от компетентността на държавите членки, които ги организират по начин в съответствие с техните специфични традиции и с международните и европейските стандарти. Съгласно Международния пакт за граждански и политически права и разпоредбите на Европейската конвенция за правата на човека държавите членки следва не само да признават и зачитат правото на гражданите на Съюза да гласуват и да се кандидатират на избори, но и да гарантират лесното упражняване на избирателните им права чрез премахване на възможно най-много препятствия пред участието им в избори.

([1]) Становище от 14 февруари 2023 г. (ОВ C 283, 11.8.2023 г., стр. 100).

([2]) Директива 94/80/ЕО на Съвета от 19 декември 1994 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в общински избори от гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани (ОВ L 368, 31.12.1994 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1994/80/oj).

(6) За да се гарантира, че гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани („граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване“), са в състояние да упражняват правото си да гласуват и да се кандидатират на общински избори при същите условия като гражданите на тяхната държава членка по пребиваване, условията, уреждащи регистрацията и участието в такива избори, следва да бъдат пояснени, за да се гарантира равното третиране на гражданите на Съюза, които са граждани на съответната държава членка, и на гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване. По-специално гражданите на Съюза, които искат да гласуват и да се кандидатират на общински избори в държавата членка по пребиваване, следва да бъдат третирани равнопоставено по отношение на периодите на пребиваване, които трябва да бъдат изпълнени като условие за упражняването на това право, и по отношение на доказателствата; изисквани с цел демонстриране на изпълнението на това условие.

(7) В допълнение от гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, не следва да се изисква да отговарят на специални условия, за да упражняват правото си да гласуват и да се кандидатират на общински избори, освен ако, по изключение, различното третиране на гражданите на държава членка и на лицата, които не са граждани на тази държава членка, е обосновано от обстоятелства, специфични за лицата, които не са граждани на тази държава членка, които ги разграничават от гражданите на държавата членка.

(8) За да могат гражданите на Съюза да упражняват по-лесно правото си да гласуват и да се кандидатират на избори в страната по пребиваване, те следва да бъдат вписани в избирателния списък своевременно преди деня на изборите. Формалностите във връзка с тяхната регистрация следва да бъдат опростени във възможно най-голяма степен. За да бъдат регистрирани, засегнатите граждани на Съюза следва да е достатъчно да представят същите документи като гласоподавателите, които са граждани на съответната държава. Държавите членки следва да могат да изискват от гласоподавателите — граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, да представят валиден документ за самоличност и официална декларация, които съдържат елементи, доказващи правото им да участват в изборите. След като се регистрират, гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, следва да продължат да бъдат в избирателния списък при същите условия като гражданите на Съюза, които са граждани на съответната държава членка, докато удовлетворяват условията за упражняване на правото да гласуват. Където е приложимо, гражданите на Съюза следва да могат да предоставят на компетентните органи координати за връзка, за да могат тези органи да ги уведомяват редовно.

(9) Макар че държавите членки са компетентни да определят правото на гражданите да гласуват и да се кандидатират на общински избори, що се отнася до граждани, пребиваващи извън тяхната територия, фактът, че граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, са вписани в избирателния списък на държавата членка по пребиваване, не следва сам по себе си да представлява основание за заличаването им от избирателния списък на държавата членка по произход.

(10) Лишаването на лице от правото да се кандидатира на избори може да бъде разпоредено с индивидуално решение, взето от властите или на държавата членка по пребиваване или на държавата членка по произход. С оглед политическото значение на заемането на изборна общинска длъжност държавите членки следва да имат възможност да получат от държавата членка по произход информация, свързана с лишаването на лицето от правото да се кандидатира в държавата членка по произход.

(11) Доколкото задълженията на ръководството на основните единици на местно управление могат да включват участие в упражняването на държавната власт и в запазването на общи интереси, държавите членки следва да могат да запазят такива длъжности за своите граждани при пълно зачитане на принципа на пропорционалност.

(12) Следва също така да бъде възможно участието на избраните общински служители в парламентарните избори да бъде запазено за гражданите на въпросната държава членка.

(13) Когато законодателствата на държавите членки предвиждат, че заемането на изборна общинска длъжност е несъвместимо със заемането на други длъжности, държавите членки следва да могат да разширят обхвата на такива законодателства, за да включат подобни длъжности, заемани в други държави членки.

(14) Необходимо е да се гарантира, че свободата на гражданите на Съюза да изберат дали да вземат участие или не в общинските избори в държавата членка, в която пребивават, е зачитана и че тези граждани могат да изразят желанието си да упражнят правото си на глас в държавата членка по пребиваване. Следователно е целесъобразно да се създадат разпоредби от държави членки, в които гласуването не е задължително, за автоматичното регистриране на тези граждани в избирателния списък.

(15) Достъпът до информация относно избирателните права и процедури е ключов елемент за гарантиране на ефективното упражняване на правото, залегнало в член 20, параграф 2, първа алинея, буква б) и член 22, параграф 1 от ДФЕС.

(16) Липсата на подходяща информация в контекста на избирателните процедури засяга гражданите при упражняването на техните избирателни права като част от правата им като граждани на Съюза. Тя се отразява също така на капацитета на компетентните органи да упражняват правата си и да изпълняват задълженията си. Държавите членки следва да гарантират, че компетентните органи предоставят на гражданите на Съюза конкретна информация за техните права по член 20, параграф 2, първа алинея, буква б) и член 22, параграф 1 от ДФЕС и за съответните правила и процедури относно участието в общински избори и организирането им. Компетентните органи следва да се счита, че включват органи, определени на поднационално равнище, когато отговорността за организирането на общински избори обикновено се упражнява на това равнище в съответствие с националния конституционен ред За да се гарантира, че комуникацията е ефективна, информацията следва да бъде предоставена ясно и разбираемо. Това означава, че тя следва да се предоставя по начин, който съответното лице може разумно да се очаква, че разбира. Изискването за ясен и прост език трябва да се разглежда в контекста на формалните изисквания на административните процедури в държавата членка. Държавите членки следва да могат да се позовават на разпоредбите на националното право, когато информират съответното лице за решението по заявление за регистрация като кандидат или гласоподавател по смисъла на настоящата директива. Компетентните органи следва да могат да уведомяват упълномощен представител за такова решение.

(17) За да може информацията относно изборите да бъде по-достъпна, общата информация относно организацията на изборите, условията за регистрация на гласоподавателите и кандидатите, датата на изборите и как и къде да се гласува следва да се разпространява например на общодостъпен уебсайт, който дава възможност за автоматичен превод, поне на още един официален език на Съюза . Преводите на други езици следва да са с чисто справочен характер и не следва да имат правно действие. Ако възникнат въпроси, във връзка с точността на информацията в тези преводи, за правно обвързващ следва да се счита единствено текстът на официалния език или на официалните езици на тази държава членка.

(18) Всяка дерогация от общите правила на настоящата директива трябва да бъде обоснована, съгласно член 22, параграф 1 от ДФЕС, от проблеми, специфични за дадена държава членка, и трябва да бъде в съответствие с изискванията, посочени в член 52 от Хартата, включително изискването, че всяко ограничение на правото на гражданите да гласуват и да се кандидатират на общински избори трябва да е предвидено със закон и да се подчинява на принципите на пропорционалност и необходимост. В допълнение всяка дерогация трябва да е в съответствие с член 47 от Хартата.

(19) Специфични проблеми могат да възникнат в държава членка, в която съотношението на гражданите на Съюза, които са на възраст, на която имат право да гласуват, и които пребивават в нея, но не са нейни граждани, е много значително над средното. Дерогациите по отношение на правото на гласуване следва да бъдат обосновани, когато такива граждани съставляват повече от 20 % от общия електорат,. Такива дерогации следва да се основават на критерия за периода на пребиваването.

(20) Държави членки, в които съотношението между гражданите на Съюза, които не са граждани на съответната държава членка на възраст, на която имат право да гласуват, надвишава 20 % от общия брой на гражданите на Съюза, които са на възраст, на която имат право да гласуват, и които пребивават в нея, следва да имат възможност да определят, в съответствие с член 22, параграф 1 от ДФЕС, специални разпоредби относно състава на списъците на кандидатите.

(21) Трябва да бъде зачетен фактът, че в някои държави членки пребиваващи там лица, които са граждани на други държави членки, имат правото да гласуват в изборите за национален парламент. Поради това някои от разпоредбите на настоящата директива е възможно да не се прилагат в тези държави членки.

(22) Кралство Белгия се характеризира със специфични особености и балансиране, свързани с факта, че членове 1—4 от Конституцията му предвиждат три официални езика и териториално разделение на региони и общности. В резултат на това пълното прилагане на настоящата директива в някои общини би могло да има такива последствия, които да доведат до необходимост да се предвиди възможност за дерогация от разпоредбите на настоящата директива с цел да се вземат предвид тези специфични особености и балансиране.

(23) Комисията следва да оценява редовно прилагането на настоящата директива; и да представи в тази връзка доклад на Европейския парламент и на Съвета. Докладът следва да включва информация относно мерките, предприети от държавите членки в подкрепа на участието в избори на граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, и когато са налични, статистически данни относно упражняването на техните избирателни права. Тези статистически данни биха могли да включват данни за регистрацията на гласоподавателите и кандидатите и избирателната активност, както и обобщени анонимизирани данни за националността, възрастта, езика и местоположението. Като се има предвид техният административен капацитет и фактът, че не съществува задължение за събиране или създаване на нови данни, държавите членки следва да положат максимални усилия в подкрепа на тази дейност, като предоставят своевременно наличната информация въз основа на въпросник, разпространен от Комисията.

(24) Когато е приложимо, обработването на лични данни с цел предоставяне на Комисията на статистически данни относно участието в избори на граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, следва да се извършва в съответствие с регламенти (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета ([3]) и (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), включително принципите на ограничение на целите, свеждане на данните до минимум, ограничение на съхранението и цялостност и поверителност. По-специално, обработването на лични данни за статистически цели следва да се извършва при спазването на подходящи гаранции в съответствие с член 89, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 и член 13 от Регламент (ЕС) 2018/1725. В това отношение данните следва да се споделят чрез използване на технологии за подобряване на защитата на личния живот, които са специално разработени за прилагането на тези принципи. Статистическите данни, обработвани за целите на настоящата директива, следва да бъдат обобщени до такава степен, че физическите лица да не могат да бъдат идентифицирани.

(25) Необходимо е Комисията да направи своята оценка на прилагането на настоящата директива в разумен срок след влизането ѝ в сила във връзка с оценката на прилагането на Директива (ЕС)2025/1788 на Съвета ([5]).

(26) За да се гарантира, че списъкът на основните единици на управление в държавите членки е винаги актуален, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 290 от ДФЕС за изменение на списъка на основните единици. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ([6]). По-специално, за да се гарантира своевременен достъп до цялата информация относно подготовката на делегираните актове, Съветът следва да получава всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като неговите експерти следва да получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

(27) Държавите членки, чрез ратифициране, на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, и Съюзът, чрез сключване на тази Конвенция с Решение 2010/48/ЕО на Съвета ([7]),са се ангажирали да изпълняват тази конвенция, включително член 29 от нея относно участието в политическия и обществения живот. За да подпомагат приобщаващото и равнопоставено участие в изборите на хората с увреждания, условията, при които гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, да упражняват правото си да гласуват и да се кандидатират на общински избори, следва да отчитат надлежно потребностите на гражданите с увреждане и на по-възрастните граждани.

([3]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([4]) Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

([5]) Директива (ЕС) 2025/1788 на Съвета от 24 юни 2025 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото на граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани, да гласуват и да се кандидатират на избори за Европейски парламент (ОВ L, 2025/1788, 8.9.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/1788/oj).

([6]) ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([7]) Решение 2010/48/ЕО на Съвета от 26 ноември 2009 г. относно сключването от Европейската общност на Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (ОВ L 23, 27.1.2010 г., стр. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48(1)/oj).

(28) Спрямо личните данни, обработвани при прилагането на настоящата директива, се прилагат регламент и (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725.

(29) Европейският надзорен орган по защита на данните беше консултиран в съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 и представи официални коментари на 17 януари 2022 г.

(30) Настоящата директива зачита основните права и принципите, признати в Хартата, по-специално членове 21 и 40 от нея. Съответно от основно значение е настоящата директива да се прилага в съответствие с тези правила и принципи, като се гарантира пълното зачитане на, наред с другото, правото на защита на личните данни, правото на недискриминация, правото на гласуване и кандидатиране на общински избори, свободата на движение и пребиваване и правото на ефективни правни средства за защита.

(31) Задължението за транспониране на настоящата директива в националното право следва да бъде ограничено до разпоредбите, които представляват изменение по същество в сравнение с предходните директиви. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са изменени, произтича от предходните директиви.

(32) Настоящата директива не засяга задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, посочени в приложение II, част Б,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет и приложно поле

1. Настоящата директива определя подробно условията и реда, при които гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани („граждани на Съюза, които не се са граждани на държавата членка по пребиваване“), могат да упражняват там правото да гласуват и да се кандидатират на общински избори.

2. Разпоредбите на настоящата директива не засягат разпоредбите на държавите членки, отнасящи се до правото на гласуване или кандидатиране на нейните граждани, които пребивават извън територията ѝ, или на гражданите на трети държави, които пребивават в тази държава членка.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „основна единица на местно управление“ означава административна единица, посочена в приложение I, която в съответствие със законодателството на съответната държава членка включва един или повече органи, избрани чрез пряко, общо избирателно право и е овластена да управлява на основното ниво на политическа и административна организация определени местни дела на своя собствена отговорност;

б) „общински избори“ означава избори при пряко, общо избирателно право за излъчването на членовете на представителния съвет и, при необходимост, съгласно законодателството на съответната държава членка, на ръководителя и на членовете на изпълнителната власт на основната единица на местно управление;

в) „държава членка по пребиваване“ означава държава членка, в която гражданин на Съюза пребивава, но на която гражданинът на Съюза не е гражданин;

г) „държава членка по произход“ означава държавата членка, на която гражданин на Съюза е гражданин;

д) „избирателен списък“ означава официалния регистър на всички гласоподаватели, притежаващи правото да гласуват в дадена основна единица на местно управление или в едно от нейните подразделения, съставен и актуализиран от компетентния орган съгласно избирателния закон на държавата членка по пребиваване, или регистъра на населението, ако той посочва качеството на гласоподавател;

е) „референтна дата“ означава деня или дните, на които съгласно законодателството на държавата членка по пребиваване гражданите на Съюза трябва да отговарят на изискванията за гласуване или кандидатиране в тази държава;

ж) „официална декларация“ означава декларация от съответното лице, неточност в която води до отговорност за наказание за това лице в съответствие с приложимото национално законодателство.

2. Държава членка уведомява Комисията, ако някоя основна единица на местно управление, посочена в приложение I, е заменена, по силата на промяна в местното ѝ законодателство, от друга единица, притежаваща функциите, посочени в параграф 1, буква а) от настоящия член, или ако по силата на такава промяна всяка такава единица е премахната или са създадени такива допълнителни единици.

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 16 във връзка с изменението на приложение I въз основа на съобщенията, получени съгласно първата алинея от настоящия параграф.

Член 3

Условия, уреждащи правото на гласуване и кандидатиране на избори

Всяко лице, което на референтната дата:

а) е гражданин на Съюза по смисъла на член 20, параграф 1 от ДФЕС; и

б) не е гражданин на държавата членка по пребиваване, но удовлетворява същите условия по отношение на правото на гласуване и кандидатиране, които тази държава членка налага със закон на своите собствени граждани.

има право да гласува и да се кандидатира на общински избори в държавата членка по пребиваване, в съответствие с настоящата директива.

Член 4

Изисквания относно периода на пребиваване

1. Ако с цел да гласуват или да се кандидатират, гражданите на държавата членка по пребиваване трябва да са прекарали определен минимален период като пребиваващи на територията на тази държава, лица, които имат право да гласуват и да се кандидатират съгласно, член 3, се смятат за изпълнили това условие, когато са пребивавали за същия период в други държави членки.

2. Ако съгласно законодателството на държавата членка по пребиваване нейните собствени граждани могат да гласуват или да се кандидатират само в основната единица на местно управление, в която те основно пребивават, лицата, които имат право да гласуват и да се кандидатират съгласно, член 3, се подчиняват също на това условие.

3. Параграф 1 не засяга:

а) разпоредбите на всяка държава членка, съгласно които упражняването на правото на гласуване или кандидатиране в дадена основна единица на местно управление е подчинено на изискването за минимален период на пребиваване в тази единица.

б) нито една национална разпоредба, която вече е била в сила към датата на приемане на настоящата директива, съгласно която упражняването на такова право да гласуват и да се кандидатират е подчинено на изискването за минимален период на пребиваване в съставна част на държавата членка, част от която е основната единица на местно управление.

Член 5

Недопускане на лице до упражняване на правото му да гласува или да се кандидатира

1. Държавите членки по пребиваване могат да предвидят гражданина Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, които по силата на индивидуално гражданскоправно решение или наказателноправно решение, са били лишени от правото си на кандидатиране съгласно законодателството на държавата членка по произход, да бъдат лишени от упражняването на това право в общинските избори.

2. Заявлението на всеки гражданин на Съюза, който не е гражданин на държавата членка по пребиваване, да се кандидатира в общинските избори в държавата членка по пребиваване може да бъде обявено за недопустимо, ако този гражданин не може да представи декларацията, посочена в член 9 параграф 2, буква а), или удостоверението, посочено в член 9, параграф 2, буква б).

3. Държавите членки могат да предвидят, че само собствените им граждани могат да заемат длъжността на избран ръководител, заместник или член на ръководния колективен орган на изпълнителната власт на основна единица на местно управление, ако са избрани да заемат тази длъжност за продължителността на мандата.

Държавите членки могат също да определят, че временното или междувременното изпълнение на функциите на ръководител, заместник или член на ръководния колективен орган на изпълнителната власт на основна единица на местно управление, може да бъде запазено за собствените им граждани.

Като вземат предвид ДФЕС и основните правни принципи, държавите членки могат да приемат подходящи, необходими и пропорционални мерки, за да гарантират, че длъжностите, посочени в първата алинея, могат да бъдат заемани, а временните функции, посочени във втората алинея, могат да бъдат изпълнявани от техни собствени граждани.

4. Държавите членки могат също да предвидят гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, избрани за членове на представителния съвет, да не вземат участие нито в назначаването на делегати, които могат да гласуват в избори за парламент, нито в избирането на членовете на парламент.

Член 6

Несъвместимост

1. Лицата, които имат право да се кандидатират съгласно член 3, са подчинени на същите условия, отнасящи се до несъвместимостта, които се прилагат, съгласно законодателството на държавата членка по пребиваване, по отношение на гражданите на тази държава членка.

2. Държавите членки могат да предвидят, че заемането на изборна общинска длъжност в държавата членка по пребиваване е също така несъвместимо със заемането на длъжности в други държави членки, които са равностойни на онези, които пораждат несъвместимост в държавата членка по пребиваване.

ГЛАВА II

Упражняване на правото на гласуване и кандидатиране

Член 7

Свобода на избор дали правото на гласуване да бъде упражнено в държавата членка по пребиваване

1. Лицата, които имат право да гласуват съгласно, член 3(„гласоподаватели съгласно член 3“), упражняват правото си да гласуват в общински избори в държавата членка по пребиваване, ако са изразили желанието си за това.

2. Ако гласуването е задължително в държавата членка по пребиваване, гласоподавателите съгласно член 3, които са били вписани в избирателния списък там, са също задължени да гласуват.

3. Държавите членки, в които гласуването не е задължително, могат да предвидят автоматично регистриране на гласоподавателите съгласно член 3 в избирателния списък.

Член 8

Вписване в избирателния списък и заличаване от него

1. Държавите членки взимат необходимите мерки, за да дадат възможност на гласоподавател съгласно член 3 да бъде вписан в избирателния списък своевременно преди деня на изборите.

2. С цел имената им да бъдат вписани в избирателния списък, гласоподавателите съгласно член 3 представят същите документи, както и гласоподавателите, които са граждани на държавата.

Държавата членка по пребиваване може също така да изиска от гласоподавател съгласно член 3 да представи валиден документ за самоличност, както и официална декларация, в която се посочват неговото име, гражданство, дата и място на раждане и адрес в избирателния район на държавата членка по пребиваване. Държавите членки могат също така да изискват официалната декларация да включва допълнителни данни за контакт, като телефонен номер или адрес на електронна поща.

3. Гласоподаватели съгласно член 3, които са били вписани в избирателен списък в държавата членка по пребиваване, остават вписани в него при същите условия, както и гласоподавателите, които са нейни собствени граждани, докато бъдат заличени от него, защото вече не отговарят на изискванията за упражняване на правото да гласуват. Когато са въведени разпоредби, предвиждащи уведомяване на граждани за заличаването им от избирателния списък, тези разпоредби се прилагат по същия начин и за гласоподавателите съгласно член 3.

Гласоподаватели, които са били вписани в избирателния списък по тяхна молба, могат също да бъдат заличени от него, ако пожелаят това.

Ако такива гласоподаватели се преместят в друга основна единица на местно управление в същата държава членка, те се вписват в избирателния списък на тази единица, при същите условия, както и гласоподавателите, които са граждани на държавата.

4. Без да се засягат правилата на нито една държава членка относно правото на граждани, пребиваващи извън нейната територия, да гласуват или да се кандидатират, фактът, че гласоподаватели съгласно член 3 са били вписани в избирателния списък на държавата членка по пребиваване, не води до заличаването им от избирателния списък в държавата членка по произход.

Член 9

Регистрация като кандидат

1. При подаване на заявлението си за кандидатиране лица, които имат право да се кандидатират съгласно член 3, представят същите подкрепящи документи като кандидатите, които са граждани на държавата. Държавата членка по пребиваване може да поиска тези лица да представят валиден документ за самоличност заедно с официална декларация, в която се посочват техните имена, гражданство, дата и място на раждане и адрес в избирателния район на държавата членка по пребиваване.

2. Държавата членка по пребиваване може също така да изиска от лицата, които имат право да се кандидатират съгласно член 3:

а) да посочат в официалната декларация по параграф 1, че не са били лишени от правото си да се кандидатират в държавата членка по произход;

б) когато има съмнение относно съдържанието на официалната декларация по буква а), да представят преди или след изборите удостоверение от компетентните административни органи на тяхната държава членка по произход за това, че не са били лишени от правото си да се кандидатират в тази държава членка или че такова лишаване от право не е известно на тези органи;

в) да посочат в официалната декларация по параграф 1 допълнителни данни за контакт, като телефонен номер или адрес на електронна поща;

г) да посочат в официалната декларация по параграф 1, че не заемат никаква длъжност, която е несъвместима по смисъла на член 6, параграф 2;

д) да посочат последния си адрес в държавата членка по произход, доколкото са имали такъв.

Член 10

Специфични средства за гласуване

Държавите членки, които предвиждат възможност гражданите да гласуват предварително, по пощата, електронно или по интернет на общински избори, гарантират, че тези средства за гласуване са на разположение за гласоподавателите съгласно член 3 при същите условия.

Член 11

Решение относно регистрацията и правни средства за защита

1. Компетентните органи на държавата членка по пребиваване своевременно информират заинтересованото лице на ясен и разбираем език за взетото решение по заявлението му за вписване в избирателния списък или за решението относно допустимостта на заявлението му за кандидатиране. Уведомлението за подаване на заявление за кандидатиране може да бъде издадено и на упълномощен представител.

2. В случай, че граждани на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, не са били вписани в избирателния списък или са получили отказ на заявлението си за вписване или заявлението им за кандидатиране е било отхвърлено, то заинтересованото лице има право на правни средства за защита при сходни условия като тези, които законодателството на държавата членка по пребиваване предвижда за гласоподаватели и лица, които имат право да се кандидатират, които са нейни граждани.

3. В случай на грешки в избирателния списък или в списъка на кандидатите за общински избори заинтересованото лице има право на правни средства за защита при сходни условия на тези, които законодателството на държавата членка по пребиваване предвижда за гласоподаватели и лица, които имат право да се кандидатират, които са нейни граждани.

Член 12

Предоставяне на информация

1. Държавите членки гарантират, че един ли повече органи отговарят за предприемане на необходимите мерки, за да се гарантира, че гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване, своевременно се уведомяват за условията и подробните правила за регистрацията като гласоподавател или кандидат на общински избори.

2. Държавите членки гарантират, че компетентните органи съгласно параграф 1 предоставят своевременно на регистрираните гласоподаватели съгласно член 3 от Съюза и на регистрираните граждани на Съюза, имащи право да се кандидатират съгласно член 3,следната информация:

а) при поискване — статуса на тяхната регистрация,

б) датата и мястото на провеждане на изборите и начина на гласуване,

в) средствата за получаване на допълнителна информация относно организацията на изборите, включително списъка на кандидатите.

3. Информацията относно условията и подробните правила за регистрация като гласоподавател или кандидат на общински избори и информацията, посочена в параграф 2, се предоставя в съответствие с изискванията за качество, установени в член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета ([8]), на един или няколко официални езика на държавата членка по пребиваване.

Общата информация за организирането на изборите, включително условията за регистрация като гласоподавател или кандидат, датата на изборите и как и къде да се гласува, се предоставя и на поне още един официален език на Съюза, посочен в член 12, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2018/1724, или който се владее от възможно най-голям брой граждани на Съюза, пребиваващи на територията на държавата членка по пребиваване. Държавите членки могат да поискат от Комисията да им предостави съдействие за такива преводи в съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) 2018/1724. Тези преводи са с чисто справочен характер и нямат правно действие.

4. Държавите членки гарантират, че информацията относно условията и подробните правила за регистрация като гласоподавател или кандидат на общински избори и информацията, посочена в параграф 2, е достъпна, и по-специално за хора с увреждания , чрез използване на подходящи средства, начини и форми на комуникация.

ГЛАВА III

Дерогация и преходни разпоредби

Член 13

Дерогации

1. Ако в дадена държава членка съотношението на пребиваващите в нея граждани на Съюза, които не са нейни граждани, на възраст, която им дава право да гласуват, надвишава 20 % от общия брой на гражданите на Съюза, които са нейни граждани, и гражданите на Съюза, които пребивават в тази държава членка, но не са нейни граждани, на възраст, която им дава право да гласуват, тази държава членка, чрез дерогация от настоящата директива, може:

а) да ограничи правото да гласуват до гласоподавателите съгласно член 3, които са пребивавали в тази държава членка за минимален период, който не може да бъде по-дълъг от срока, за който е избран представителният съвет на общината;

б) да ограничи правото на кандидатиране до лицата, които имат право да се кандидатират съгласно член 3, които са пребивавали в тази държава членка за минимален период, който не може да надвишава два пъти срока, за който е избран представителният съвет на общината; и

([8]) Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj).

в) да вземе подходящи мерки по отношение на състава на списъците на кандидати, за да насърчи по-конкретно интеграцията на гражданите на Съюза, които не са граждани на държавата членка по пребиваване.

2. Кралство Белгия може, чрез дерогация от разпоредбите на настоящата директива, да прилага разпоредбите на параграф 1, буква а) към ограничен брой единици на местно управление, чийто списък трябва да се оповести най-малко една година преди изборите в единица на местно управление, за която възнамерява да се позове на дерогация.

3. Ако законодателството на дадена държава членка предвижда гражданите на друга държава членка, пребиваващи в първата държава членка, да имат право да гласуват за националния парламент на тази държава членка и за тази цел да могат да бъдат вписани в избирателния списък на тази държава членка при точно същите условия, както и гласоподавателите, които са граждани на тази държава членка, първата държава членка може, чрез дерогация от настоящата директива, да се въздържи от прилагане на членове 6—11 по отношение на такива граждани.

4. Шест години след 24 юни 2026 година и на всеки шест години след това, Комисията представя пред Европейския парламент и пред Съвета доклад, в който се проверява дали предоставената на съответните държави членки дерогация съгласно член 22, параграф 1 от ДФЕС продължава да има основание, и предлага да бъдат направени всички необходими промени. Държавите членки, които се позовават на дерогацията по параграфи 1 и 2, предоставят на Комисията цялата необходима допълнителна информация.

ГЛАВА IV

Заключителни разпоредби

Член 14

Докладване

В срок от шест години от 24 юни 2026 година и на всеки шест години след това Комисията представя доклад пред Европейския парламент и пред Съвета за прилагането на настоящата директива, включително за прилагането на член 5, параграф 3 от него. Докладът съдържа статистически данни, когато са налични, относно участието в общинските избори на гласоподаватели, съгласно член 3 и лицата, които имат право да се кандидатират съгласно член 3 и обобщение на мерките, предприети в тази връзка. Държавите членки полагат всички възможни усилия, за да подкрепят Комисията, като предоставят наличната информация..

Член 15

Оценка

В срок от 10 години от 24 юни 2026 година Комисията извършва оценка на прилагането на настоящата директива и изготвя доклад за оценка на напредъка към постигането на посочените в нея цели.

Член 16

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 2, параграф 2, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от 24 юни 2026 година.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 2 , параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 2 , параграф 2, влиза в сила единствено ако Съветът не е представил възражения в срок от 2 месеца след нотифицирането на същия акт на Съвета или ако преди изтичането на този срок Съветът е уведомил Комисията, че няма да представи възражения. Посоченият срок може да се удължи с 2 месеца по инициатива на Съвета.

7. Европейският парламент се уведомява от Комисията за приемането на делегираните актове, за представените във връзка с тях възражения и за отмяната на делегираните правомощия от Съвета.

Член 17

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за привеждането на законодателството им в съответствие с член 8, параграфи 2, 3 и 4, членове 9, и 10, член 11, параграфи 1 и 3, членове 12 и 14 и приложение I до 25 юни 2028 година. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват също така уточнение, че позоваванията в действащите законови, подзаконови и административни разпоредби на директивата или директивите, отменени с настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Условията и редът на позоваване и формулировката на уточнението се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 18

Отмяна

Директива 94/80/ЕО, изменена с актовете, посочени в приложение II, част А, се отменя, считано от 26 юни 2028 година, без да се засягат задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното законодателство на директивите, посочени в приложение II, част Б.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение III.

Член 19

Влизане в сила и прилагане

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Членове 1—7, член 8, параграф 1, член 11, параграф 2 и член 13 се прилагат от 26 юни 2028 година.

Член 20

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 26 май 2026 година.

За Съвета

Председател

M. RAOUNA

ПРИЛОЖЕНИЕ I

„Основни единици на местно управление“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква а) от настоящата директива означава всяка от следните:

— в Белгия: commune/gemeente/Gemeinde, conseil de district/districtsraad/Distriktrat,

— в България: община/кметство/общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление,

— в Чешката република: obec, městský obvod nebo městská část územně členěného statutárního města, městská část hlavního města Prahy,

— в Дания: kommune, region,

— в Германия: kreisfreie Stadt bzw. Stadtkreis; Kreis; Gemeinde, Bezirk in der Freien und Hansestadt Hamburg und im Land Berlin; Stadtgemeinde Bremen in der Freien Hansestadt Bremen, Stadt-, Gemeinde-, oder Ortsbezirke bzw. Ortschaften,

— в Естония: vald, linn,

— в Ирландия: counties, cities, and cities and counties,

— в Гърция: δήμος, δημοτική κοινότητα,

— в Испания: municipio, entidad de ámbito territorial inferior al municipal,

— във Франция: commune, arrondissement dans les villes déterminées par la législation interne, section de commune,

— в Хърватия: općina, grad, županija,

— в Италия: comune, circoscrizione,

— в Кипър: δήμος, κοινότητα,

— в Латвия: novads, valstspilsēta,

— в Литва: Savivaldybė,

— в Люксембург: commune,

— в Унгария: települési önkormányzat, területi önkormányzat, fővárosi önkormányzat,

— в Малта: Kunsill Lokali,

— в Нидерландия: gemeente,

— в Австрия: Gemeinden, Bezirke in der Stadt Wien,

— в Полша: gmina,

— в Португалия: município, freguesia,

— в Румъния: comuna, orașul, municipiul, sectorul (numai în municipiul București) și județul,

— в Словения: občina,

— в Словакия: samospráva obce: obec, mesto, hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, mesto Košice, mestská časť hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, mestská časť mesta Košice; samospráva vyššieho územného celku: samosprávny kraj,

— във Финландия: kunta, kommun, kommun på Åland, aluevaalit,

— в Швеция: kommuner, regioner.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ЧАСТ А

Отменената директива и списък на нейните последователни изменения

(посочени в член 17)

Директива 94/80/ЕО на Съвета (ОВ L 368, 31.12.1994 г., стр. 38)	
Директива 2006/106/ЕО на Съвета (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 409)	
Директива 2013/19/ЕС на Съвета (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 231)	

ЧАСТ Б

Срокове за транспониране в националното законодателство

(посочени в член 17)

Директива	Срок за транспониране
Директива 94/80/ЕО на Съвета	1 януари 1996 г.
Директива 2006/106/ЕО на Съвета	1 януари 2007 г.
Директива 2013/19/ЕС на Съвета	1 юли 2013 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Таблица на съответствието

Директива 94/80/ЕО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2, параграф 1	Член 2, параграф 1
Член 2, параграф 2	Член 2, параграф 2, първа алинея
—	Член 2, параграф 2, втора алинея
Членове 3—7	Членове 3—7
Член 8, параграфи 1, 2 и 3	Член 8, параграфи 1, 2 и 3
—	Член 8, параграфи 4 и 5
Член 9, параграф 1	Член 9, параграф 1
Член 9, параграф 2	Член 9, параграф 2
—	Член 9, параграф 3
—	Член 10
член 10, параграф 1	Член 11, параграф 1
Член 10, параграф 2	Член 11, параграф 2
—	Член 11, параграф 3
Член 11	Член 12, параграф 1
—	Член 12, параграф 2
—	Член 12, параграф 3
—	Член 12, параграф 4
Член 12	Член 13
Член 13	Член 14
—	Член 15
—	Член 16
Член 14	Член 17
—	Член 18
Член 15	Член 19

Директива 94/80/ЕО	Настоящата директива
Член 16	Член 20
Приложение	Приложение I
—	Приложения II и III